

10.33537/sobild.2024.15.2.7

Makale Bilgisi

Gönderildiği tarih: 08.07.2024
Kabul edildiği tarih: 23.07.2024

Article Info

Date submitted: 08.07.2024
Date accepted: 23.07.2024

İNGİLİZCE ÖĞRENME SÜRECİNDE ÖĞRENCİLERİN İNİSİYATİF ALMASI: BİR MATERYAL GELİŞTİRME ÖRNEĞİ

TAKING INITIATIVE IN ENGLISH LANGUAGE
LEARNING PROCESS BY STUDENTS:
AN EXAMPLE OF MATERIAL DEVELOPMENT

Rabia TEKİN ÖZEL

Dr., Ankara Üniversitesi, Dilbilim Bölümü,
Yabancı Dil Öğretimi, rabiaoze1981@gmail.com

Anahtar sözcükler

Psikoloji, Öz Belirleme Kuramı,
Öğrenen Özerkliği, İngilizce Deyim
Öğrenme, Öğretim Materyali
Geliştirme

Keywords

Psychology, Self-Determination
Theory, Learner Autonomy,
English Idiom Learning,
Instructional Material
Development

Öz

Psikoloji alanında en çok araştırılan güdülenme kuramlarından biri olan öz belirleme kuramına göre bireylerin özerklik, yeterlik ve ilişkili olma biçiminde üç temel psikolojik gereksinimi bulunmaktadır. Bireylerin psikolojik iyi olma hallerine pozitif etki eden bu üç gereksinimden özerklik kavramının öğrenme-öğretme sürecinde de oldukça etkili olduğu; öğrenme ortamlarında özerklik desteği alarak öğrenme sürecinin her aşamasında alınan kararlara katılan öğrencilerin hem kendi akademik, sosyal ve duygusal gelişimlerini besledikleri hem de okul yaşantısı kapsamında pek çok konuda iyileşmeye öncülük ettikleri görülmektedir. Bu kapsamda bu çalışmada, İngilizce öğrenme-öğretme sürecinin en önemli öğelerinden olan materyal geliştirmede öğrenciye inisiyatif verilmesi konusu üzerinde durulmaktadır. Özerkliği destekleme hususundan yola çıkılarak oluşturulan bu çalışmada amaç, öğrencilerin doğru ve yerinde yapılan rehberlik ve yönlendirmelerle hazırladıkları ve uyguladıkları bir öğretim materyalinin diğer öğrenciler üzerindeki etkisini görmektir. Bu amaçla günlük ve doğal dilin akışında kullanılan fakat ders kitaplarında ve öğretim programlarında yeterince yer verilmeyen İngilizce deyimlerin öğrenilmesi konusu ele alınmıştır; söz konusu deyimlerin öğretiminde geleneksel yöntemler yerine çağdaş yöntemler kullanılarak görsel bir öğrenme materyali tasarlanmış ve bu materyalin öğrenciler üzerindeki etkisi sınanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunda, yansız atama yöntemiyle deney ve kontrol grubunu oluşturan toplam 60 Anadolu Lisesi öğrencisi yer almış; çalışmada kontrol gruplu ön- test/son-test deney deseni kullanılmış ve elde edilen veriler tekrarlı ölçüm yöntemiyle çözümlenmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular, söz konusu öğrenme materyalinin deney grubunda yer alan öğrencilerde olumlu öğrenme davranışları oluşturduğunu göstermiş; yani materyalin İngilizce deyimleri öğrenmeye olumlu etki eden bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmış ve öğrencilerin de etkili bir öğrenme materyali oluşturabileceği ortaya konulmuştur.

Abstract

According to self-determination theory, one of the most researched motivation theories in the field of psychology, individuals have three basic psychological needs: autonomy, competence, and relatedness. It is observed that the concept of autonomy, one of the three needs that positively affect individuals' psychological well-being, is also quite influential in the teaching-learning process. In learning environments where students receive autonomy support and participate in decision-making at every stage of the learning process, they not only nurture their academic, social, and emotional development but also lead improvements in many aspects of school life. In this context, this study focuses on giving students initiative in material development, one of the most important elements of the English learning-teaching process. Based on the concept of supporting autonomy, the aim of this study is to observe the impact of an instructional material prepared and implemented by students, guided and directed appropriately, on other students. For this purpose, the study focused on the learning of English idioms, which are commonly used in the flow of daily and natural language but are not adequately covered in textbooks and teaching programs. Instead of traditional methods, contemporary methods were used to design a visual learning material for teaching these idioms, and the impact of this material on students was tested. The research study group consisted of a total of 60 Anatolian High School students, who were randomly assigned to form the experimental and control groups. A pre-test/post-test experimental design with a control group was used, and the data obtained were analysed using the repeated measures method. The findings from the study indicated that the learning material in question fostered positive learning behaviours among the students in the experimental group. It was concluded that the material positively influenced the learning of English idioms and demonstrated that students could also create effective learning materials.

Giriş

Yabancı dili öğretirken etkinleştirilecek duyu organlarını çeşitlendirmek, öğrenme sürecini daha somut ve anlamlı kılmaktadır. Bu kapsamda, öğretim materyalleri öğrencilerin dikkatini çekerek güdülenme düzeylerini artırma ve ilgisini uyanık tutma, zor kavramları basitleştirme, soyut ifadelerin anlaşılmasını sağlama ve bilginin yapılandırılmasını ve hatırlanmasını kolaylaştırma gibi işlevlerle yabancı dil öğretimine katkı sağlamaktadır. Bozkurt (2013) ve Aydemir Özyurt (2016), soyut ve anlaşılması zor olan kavram ve ifadelerin eğitiminde kullanılan materyallerin, bu kavramların öğretiminde önemli bir rol oynadığını vurgulamaktadır.

Yabancı dilde soyut ve anlaşılması kolay olmayan kavramlardan biri de deyimlerdir. Topluların dilsel ve kültürel yapısını yansıtan deyimler, yabancı dil öğrenme sürecinin önemli yapı taşları olarak görülmektedir. Yabancı dilde iletişim kurabilmek için sözcük geliştirme bağlamında salt sözcükler yeterli olamamakta; insanların hayatı algılayış biçimlerini yansıtan kalıplaşmış sözcük topluluğu biçimindeki deyimleri de öğrenmek gerekli hale gelmektedir. Fakat bugün gelinen noktada, kültürel mirasın bir parçası olan deyimlerin öneminin yeterince kavranmadığı; deyimlere öğretim programlarında ve ders kitaplarında yeterince yer verilmediği ve deyim öğretiminin göz ardı edildiği gözlemlenmektedir. Öte yandan, düz anlamlarından uzak, imgesel ve değişmeceli niteliği bulunan bu sözcük gruplarının öğretiminde uzun zamandır özellikle görsel materyallerden yararlandığını ve bu görsellerin tamamen öğretmenler ya da materyal geliştirme uzmanları tarafından hazırlandığı görülmektedir. Oysaki materyal geliştirme konusunda öğrencilere sorumluluk vererek, onları materyal geliştirme ilkeleri bağlamında doğru bir biçimde yönlendirerek ve geliştirdikleri materyallere ilişkin geri bildirimlerde bulunarak deyim gibi pek çok soyut kavramın edinilmesinde öğrenci desteğini almak ve öğrenciye inisiyatif vermek, öğrenmeyi öğrenme ve özerklik bağlamında otonom öğrenme kabiliyetini geliştirme noktasında oldukça önemli bir strateji olarak kabul edilmektedir.

Psikolojik Gerekseim Olarak Öğrenen Özerkliği

Özerkliğin, öz belirleme kuramının öne sürdüğü psikolojik temel ihtiyaçlar arasından doyurulmasının en elzem ihtiyaç olduğunu vurgulayan Deci ve Ryan (1985), insanların özünde tutarlı bir benliğe sahip, yaşantılarını bütünleştirmek ve sorunlarını aşmak için uğraşan aktif canlılar olduğunu; özerkliklerinin çevreleri tarafından desteklenmesi sayesinde seçim duygusunu yaşamalarının, büyümelerinin, bütünleşmelerinin, kendini gerçekleştirmelerinin, ruh sağlıklarını korumalarının ve iyi olmalarının olası olduğunu belirtmektedir.

Özerkliğin desteklendiği en önemli çevrelerden biri de okullardır ve öğretmenlerin eğitim-öğretim ortamında öğrenci özerkliğini teşvik etmesi, onların öğrenmeye karşı içsel olarak güdülenmelerini, derse etkin bir biçimde katılmalarını ve sosyal, akademik ve duygusal açılardan gelişmelerini sağlamaktadır. Okulun yapısı ve kurallarından öğretim programlarının hedef, içerik, öğrenme yaşantıları ve değerlendirme basamaklarına; öğrencilerin öğretmenlerle ve diğer öğrencilerle iletişim ve etkileşimlerinden okulun sosyal, kültürel ve bilimsel etkinliklerine kadar her alanda karar alma süreçlerinde öğrenci katılımının alınması ve onlara önemli

sorumluluklar yüklenmesi, onların öğrenme sürecinde daha etkin ve bağımsız olmalarına, duygusal olarak öğrenmeye karşı daha fazla güdülenmelerine ve okul yaşamını ilgilendiren pek çok konuda iyileşmeye öncülük etmelerine olanak tanımaktadır. Öğrencilerin doğru yönlendirme ve geribildirimle kendi öğrenme yaşantılarına ilişkin söz sahibi olabilmeleri sağlandığında güdülenmesinin arttığı, özerk öğrenci olma yolunda ilerledikleri, eleştiri ve yaratıcılık becerilerinin geliştiği söylenebilir. Kendi öğrenme sürecini kendi yöneten öğrencinin cesaretlendirilmesi ve öğrenmede ürün elde etme çabalarının ve yaratıcılıklarının görünür kılınması ve olumlu pekiştirme almaları de ayrıca önemlidir.

Duy (2007), özerk bireyleri, “öz yeterlik algısı yüksek, uyum sağlayıcı, yüklemeler yapan, yetkinlik yönelimli ve içsel olarak güdülenen bireyler” olarak tanımlanmaktadır (s. 607). Güneş’in (2012) de ifade ettiği gibi, öğrencilerin öğrenme sürecinde özerk olmalarını ve kendilerini geliştirmelerini sağlamak amaçlanmakta ve bu doğrultuda onlara; bireysel güçlerini harekete geçirme, öğrenme sorumluluğunu alma, girişimci olma, kendi kararlarını verme, kendilerini yönetme gibi görevler verilmektedir (s. 4). Eğitimde özgür irade kuramı, benlikle ilgili birtakım psikolojik mekanizmaları içermektedir ve dış öz düzenlemeler, bu süreçte içsel alışkanlıklara ve güdülere dönüşebilmekte ve özerk bir öz düzenleme ve değer hissi yaratabilmektedir (Bayrakçı, Oktay, Samancı ve Canpolat, 2021, s. 688). Öğrenme sürecinde içsel güdülenmesi yüksek, özgür karar verme yetisine sahip öğrencilerin öğrenme süreçlerine daha fazla odaklanması, ilgi duyması ve öğrenmekten zevk alması kaçınılmazdır.

İçsel ve özerk motivasyon “yüksek psikolojik iyilik hal” (Burton, Lydon, D’Alessandro ve Koestner, 2006), “canlılık” (Nix, Ryan, Manly ve Deci, 1999), “akademik başarı” (Ryan ve Deci, 2020; Taylor, Jungert, Mageau, Schattke, Dedic, Rosenfield ve Koestner, 2014), “zararlı alışkanlıklar bırakmada uygulanan müdahalelerde daha yüksek başarı” (Curry, Wagner ve Grothaus, 1991) ve “düzenli spor yapma” (Ryan, Frederick, Lepas, Rubio ve Sheldon, 1997) gibi bireyin iyi oluşuyla ilgili pek çok değişkenle ilişkili bulunmuştur. Bireyin yaşantısına ve psikolojisine yönelik bu iyi olma halinin öneminin tüm öğretmenler gibi İngilizce öğretmenleri tarafından da dikkate alınması olumlu bir yabancı dil öğrenme ortamının yaratılması açısından oldukça önemli gözükmektedir.

Yabancı Dilde Materyal Geliştirmenin Kapsamı

Yabancı dilde öğrenme-öğretim sürecini destekleyen, kalıcı-izli öğrenme sağlayan, bilginin kavramsallaştırılmasına ve pekiştirilmesine yardımcı olan, öğrenme motivasyonunu arttıran ve eğitimi keyifli ve benzersiz kılan öğretim materyallerinin geliştirilmesine olan ilginin, son yıllarda arttığı görülmektedir. Uzun süre sadece ders kitaplarının öğretim aracı olarak işlev gördüğü bir dönemden pek çok materyalin öğrencilere çoklu öğrenme ortamları sunduğu bir döneme geçilmiştir. Yaşar (2004), bugün sınıf içi çok ortamlı öğrenme imkânlarının sağlanmasında özellikle görsel ve işitsel materyallerin öne çıktığını ifade etmektedir. Temizyürek ve Birinci (2016) de öğrenmede kullanılan ders kitapları, tahta, projektör, resimler, gerçek nesnelere gibi materyallerin yazılı, sözlü ya da görsel olarak öğretimi destekleyip öğrencilerin daha etkin bir şekilde öğrenmelerini sağladığını belirtmektedir. Dil öğretim materyalleri ders ve çalışma kitapları, gerçek nesnelere

oluşan özgün materyaller, internet, akıllı tahtalar, yazılım programları, resimler, fotoğraflar, vb. gibi pek çok görsel, işitsel ve duyu Devinimsel materyallerden oluşmakta ve daha çok duyunun öğrenme sürecine dâhil olmasına fırsat vererek çoklu öğrenmeyi desteklemektedir.

Klasik olarak kullanılan ders kitabı gibi ideal araçlar, bir taraftan öğretmenleri derse hazırlık konusunda yönlendirirken diğer taraftan sınırlayabilmektedir. Bu noktada, materyal geliştiricilerin, eksiklikleri materyalleri uyarlayarak kapattığı görülmektedir. Araç geliştirme, gerçekten gereklidir; çünkü mevcut araçların içerdiği görseller ve konular, zamanla güncelliğini yitirebilmekte ve öğrenmeye ket vurabilmektedir. Ayrıca pek çok materyal, oldukça mekanik olabilmekte; dilbilgisine ağır bir vurgu yapabilmekte ya da hiç yer vermemekte; ilgi çekici ve öğrenci düzeyine ve gereksinimine uygun konular içermemekte, kazanımlarla uyuşmamakta, becerileri bütünlük sunmamakta ve kültürel içeriği yoğun bir biçimde iletebilmektedir. Bu açıdan, materyal geliştirme kapsamında materyal ekleme, çıkarma, basitleştirme, yeniden düzenleme ve materyal değiştirme biçiminde öğretmeni aktif kılan uyarılma teknikleri kullanılmaktadır (Islam ve Mares, 2003, s. 91). Standart, değişmeyen ve katı bir dizi ilkelere dayanan yabancı dil öğretim yöntemi ve yaklaşımlarından anlık durumlara uyarlanabilen, öğrenci özerkliğini destekleyen daha esnek öğretim yöntemi ve tekniklerine geçildiği mevcut öğretim programları da materyallerin uyarlanmasını ve geliştirilmesini teşvik etmektedir.

Çalışma alanı olarak materyal geliştirme, dil öğretim tasarımlarının ilke ve işlemleri üzerinde çalışarak materyaller oluşturmayı ve değerlendirmeyi içerdiğini belirten Peçenek (2005), “*materyal yazarlarının yanı sıra öğretmenlerin ve öğrencilerin de materyal geliştirebildiklerinin*” altını çizmektedir (s. 85). Yani materyal geliştirme, öğrencilerin de sorumluluğunda olan bir süreçtir. Kaldı ki İngilizce dersinin temelini oluşturan Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programında (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018), “*Öğrenme ve Öğretme Ortamı Genel Özellikleri*” başlığı altında öğrencilerin “*öğretmenlerin yönlendirmesiyle dil materyal ve aktivitelerini kendileri geliştirebilen yaratıcı bireylerdir.*” biçiminde tanımlandığı görülmektedir (s. 68). Dolayısıyla bugün materyal geliştirmeye olan tutumun değişmesi, öğrenci özerkliğini destekleyen öğretim programlarının kullanılması ve hedeflerin oluşturulmasından içeriğin belirlenmesi, yöntem ve tekniklerin, araç-gereçlerin ve değerlendirme araçlarının seçimine kadar öğrenme sürecinin her aşamasında öğrencinin aktif katılımının sağlanmasının amaçlandığı söylenebilir. Bu çerçevede, öğrencinin de öğrenme materyali hazırlamasına izin verilmesi, bu konuda desteklenmesi ve teşvik edilmesi önemli görülmektedir. Bu kapsamda, elbette öğrenciye öğretmen tarafından rehberlik edilmesi, yardımcı olunması ve gerekli desteğin sağlanması materyallerin ilkeli bir biçimde hazırlanmasına katkı sağlayacaktır.

Dil Öğretiminde Güncel Eğilimler ve Bu Eğilimlerin Materyal Geliştirmeye Yansımaları

Günümüzde yabancı dil öğretimi bağlamında öğrenciye tek bir öğretim kuramından hareket etmek yerine var olan yöntemlerden çıkarımsamalar ve fayda analizi yaparak, duruma özgü öğretim tekniklerinin, sınıf etkinliklerinin ve araç-gereçlerin tasarlandığı bir platform sunulması söz konusudur. Richards ve Rodgers’ın (2001) da belirttiği üzere bu yüzyılda, öğretim yöntemi anlayışı yerini, farklı

koşullara ve gereksinimlere göre biçimlendirilebilen dil öğretim yaklaşımlarına bırakmıştır. Yöntem-sonrası dönem olarak adlandırılan bu dönemde, dil öğretiminde en iyi yöntemi aramak yerine gerektiğinde esnetilebilen, öğrenci ve öğreticinin etkin katılımının sağlandığı ve diyaloga önem verilen bir sistem oluşturmanın, öğretim sürecinin verimliliğini arttıracakları belirtilmiştir (Prabhu, 1990). Yöntem ve tekniklerdeki bakış açılarının bu şekilde değişmesinin eğitime yansımalarından en çok materyal geliştirme payını almıştır ve herhangi bir yöntemle yazılmış bir yabancı dil öğretim aracının, her öğretim ortamı için tek başına yeterli olamayacağı ortadadır. Dolayısıyla yabancı dil öğretiminin en önemli destekleyicisi ve öğrenme sürecinin ayrılmaz bir parçası oluşuna inanılan öğretim materyallerinin mevcut koşullara ve öğrenci özelliklerine göre uyarlanması ve bu konuda paydaş olarak öğrencinin desteğinin alınması, öğrenci için öğrenmeyi anlamlı ve değerli kılmaktadır. Öte yandan mevcut İngilizce öğretim programlarının dayandığı öğrenciyi merkeze alan, öğrencinin öğrenme süreçlerine etkin katılımını destekleyen, bilginin zihinde yapılanmasına olanak sağlayan, eski ve yeni bilgiyi harmanlayarak ve sentezleyerek bilgi üretmeye teşvik eden yapılandırıcı yaklaşımın da hedefinde, kendi kendine öğrenme materyali ve etkinlik tasarlayabilen, yaratıcı ve üretken öğrenciler olduğu yargısına ulaşılabilir. Çünkü program, İngilizce öğrenenleri teşvik edici, motive edici ve eğlenceli öğrenme ortamlarına dahil ederek etkili, akıcı ve kendi kendini yöneten İngilizce kullanıcıları haline gelmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Programın amaçlarına ulaşabilmesi ve başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için eğitimin önde gelen tüm paydaşlarının (öğrenenler/kullanıcılar, öğretmenler, yöneticiler, materyal tasarımcıları) iş birliği içinde olması büyük önem taşımaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018, s. 4).

Öğrenen Özerkliği Bağlamında Materyal Geliştirme

Öğretim sürecinin verimliliğinde, kullanılan öğretim materyallerinin özgünlüğü ve uygulanabilirliği kadar öğrenci düzeyi, ihtiyaçları ve istekleri de göz önünde tutulmalıdır. Yöntem sonrası dönemle birlikte öğrencilerin öğrenmenin merkezine konumlandırıldığı, öğrencilerdeki bireysel farklılıkların dikkate alındığı, kendi öğrenme sorumluluğunu üstlenen, kendi öğrenimini yönlendirme ve düzenleme becerisi kazanan öğrenciler yetiştirilen bir sürece geçilmiştir. Öğrenme sürecindeki bu bilinçli farkındalık ve olumlu tutum durumu, özerk öğrenci olma biçiminde ortaya çıkmakta; bağımsız hareket edebilme, kendi kendine karar alabilme, eleştirel düşünebilme ve öğrenmeyi öğrenme becerilerini kapsamaktadır. Dolayısıyla dil eğitiminin önemli bir hedefi olarak özerklik, tüm öğrenciler için teşvik edilmesi gereken bir vasıftır. Kumaravadivelu (2003), öğrenci özerkliğini desteklemenin oldukça önemli olduğunu vurgulamakta; öğrencilerin, öğrenmeyi ve özgürleşmeyi öğrenen bireyler olarak yetiştirmeleri ve kendi öğrenmelerini yönlendirme ve denetleme becerisi ile donatılmaları gerektiğini ileri sürmektedir (s. 545). Cotterall (1995) ise öğrenci özerkliğini, öğrencilerin kendi öğrenmelerinin kontrolünü alabilmeleri için amaçlar belirleme, görev ve materyalleri seçme, öğrenme sürecini izleme/takip etme ve öğrenme ilerlemelerini değerlendirme biçiminde yeterliklere sahip olmaları şeklinde açıklamaktadır. Little, Ridley ve Ushioda (2003) özerkliğin, öğrencilerin öğrenme sürecine tüm yönleriyle dâhil olmalarını (planlama, uygulama-izleme ve değerlendirme) kapsadığını ve onların öğrenme sürecinin bilincinde olmaları ile genişlediğini belirtmektedir. Türloiu ve Stefânsdöttir (2011), öğrenci özerkliğinin ana

ilkelerinden birini, öğretimin yerini öğrenmeye bırakması olarak açıklamakta ve bunun, öğretmenin gereksiz olduğu anlamına değil; derslerin, materyal ve yöntemler açısından öğrencilerle iş birliği içinde düzenlenmesi anlamına geldiğini belirtmektedir. McGrath (2013), özellikle sınıfta tamamlayıcı dil öğrenme materyalleri sağlamada öğrencileri karar verme sürecine dahil etmenin, öğrenci motivasyonunu artırabilen bir durum olduğunun altını çizmektedir. Breen ve Man (1997), özerk öğrencilerin öğretmeni olmanın temelinde, her öğrencinin özerkliğini geliştirmesi ve ortaya koyabilmesi için onların yeterliliklerine güvenme, öğrenmek için gerekli olan yeteneklerin her öğrencide bulunabileceğine inanma ve öğrencileri teşvik etme isteğine sahip olma özelliklerinin bulunduğunu söylemektedir. Özerklik, önceden belirlenmiş amaçların gerçekleştirilmesi için öğrencilere yöntemlerini ve öğrenme araçlarını seçme özgürlüğünün verildiği durumlar olarak kavramsallaştırılmaktadır. (Littlewood, 1996, s. 75 akt. Benson, 2006, s. 24). Little (2009) ise özerk öğrenmeyi tanımlarken öğrencilere ders amaçlarında, öğrenme için kullanılacak araç-gereçlerde ve öğrenme görevlerinde uzlaşma ve anlaşma yoluyla seçme hakkının verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır (s. 224). Kısacası öğrenci özerkliği; öğrencinin öğretim programının dört ayağını oluşturan amaç, içerik, yöntem-teknik-materyal belirleyebilme, öğrenme sürecini ve gelişimini izleyebilme ve kontrol edebilme, kendi öğrenme ürünlerini ve çıktılarını değerlendirebilme konularında sorumluluk alabilme yetisidir. Unutulmamalıdır ki tüm öğrenciler uygun durum, hazırlık süreci ve doğru yönlendirme ile özerklik geliştirme potansiyellerini ortaya çıkarabilecektir.

Yabancı Dilde Deyimlerin Edinilmesi ve Deyim Öğrenmeye İlişkin Materyal Geliştirme

Yabancı dilde deyim bilgisine sahip bir kişi hangi ortamda, nasıl ve ne şekilde davranacağına dair bir içgörü geliştirmekte ve insanlar arasında doğal iletişim sürecinin nasıl oluştuğunu kavrayabilmektedir. Avrupa Dil Gelişim Dosyasındaki ölçütler, öğrencilerin günlük konuşmalarda yer alan ve içinde kültürel özellikler barındıran deyimlerin kullanımını desteklemektedir (Council of Europe, 2001, ss. 102-103). Dolayısıyla yabancı bir dilde yetkin olmanın gereklerinden biri de o dili doğal ortamında olduğu gibi kullanabilmektir. Bu bakış açısıyla, dilin kültürel ve kavramsal özelliklerini yansıtan imgesel anlamlı öğelerinin öğretiminin gereği öne çıkmaktadır (Arica Akkök, 2008, s. 3).

Alanyazın incelendiğinde, yabancı dilde deyimlerin öğretilmesi üzerine yapılan yurtdışı çalışmalarının fazla olduğu fakat Türkiye’de konuya ilişkin çalışmaların sayıca azlığı dikkat çekmektedir. Arica Akkök (2009) tarafından yapılan çalışmada, İngilizce deyimlerin öğretiminde karşılaşılan güçlüklerle ilişkin oluşturulan dilbilim temelli bir öğretim sürecinin öğrenciler üzerindeki etkisi sınanmış; sunulan öğretim süreciyle de öğrencilerde olumlu öğrenme davranışları oluştuğu gözlemlenmiştir. Farklı dil düzeylerindeki yetişkin Türk öğrencilerinin İngilizce deyimleri ne denli anladıkları, algıladıkları ve tanıdıkları konusunda durum saptamayı amaçladığı çalışmada Kopkallı (1988), dil öğretiminde özgün materyal kullanımının önemini hatırlatarak, bu özelliklerin tüm dil düzeylerinde öğretilmesinin gereğini vurgulamıştır. Arslan (1989) tarafından Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği bölümü lisans öğrencileriyle gerçekleştirilen çalışmada, yabancı dildeki deyimlerin, okuma parçaları yerine görsel bir materyal olarak çizgi roman ile öğretilmesinin daha iyi

sonuç verdiği ve yabancı dildeki deyimlerin bu yolla daha kolay ve kalıcı bir şekilde öğretildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bahsi geçen çalışmalar, bir taraftan deyim öğretiminin önemini ortaya koyarken diğer taraftan nasıl öğretilmesi gerektiğine ilişkin öneriler sunmaktadır. Diğer taraftan Türkiye’de yabancı dil öğretimi ders kitapları incelendiğinde deyimlerin sınırlı bir biçimde öğretildiği, bu dilsel öğeye ilişkin yeterince kaynak bulunmadığı, daha ziyade deyimler sözlüğü biçiminde yapılandırıldığı gözlemlenmektedir. Son zamanlarda İngilizce kitaplarında her üniteye bir veya birkaç deyim görsellerle beraber sunumunun yapılması ise olumlu gelişmelerdir. Söz konusu deyimlere okuma, yazma, dinleme, konuşma uygulamalarında daha fazla yer verilmesi ve deyimlerin farklı ve yaratıcı öğretim materyalleri ile edindirilmesi önemli gözükmektedir.

Diğer taraftan, deyim öğrenmeye ilişkin materyal geliştirilirken izlenecek yollardan biri de öğrencilerin materyal geliştirmeye özendirilmesidir. Öğrenci tarafından oluşturulan materyallerin hem güdülenmeyi hem de öğrenmeye katılımı arttırmaya şeklindeki faydaları düşünüldüğünde öğrencilerin öğretim materyali üretmesi noktasında desteklenmesi oldukça önemlidir. Fakat öğrencinin materyal tasarlamasına ilişkin alanyazın taraması sonucunda Türkiye’de hiçbir çalışmaya rastlanmamış; yurtdışı kaynaklarının da oldukça az olduğu gözlemlenmiştir. Portekiz’de Santa Catarina Federal Üniversitesinde ders dışı bir kursta, Yabancı Dil Olarak İngilizce eğitimi alan 11 öğrencinin geleneksel olmayan bir yaklaşımla İngilizce öğrenirken oluşturdukları girdinin etkisini incelemek hedeflenmiş; öğrencilerin materyal oluşturma da dahil anlaşılır bir girdi oluşturmak için kendi sorumluluklarını üstlenmeye istekli oldukları görülmüştür (Sardo, 1993). Kuzey Japonya’daki bir üniversitede Akademik Amaçlı İngilizce programının birinci sınıf öğrencilerini kapsayan bir çalışmada, konuşma İngilizcesinde akıcılık ve kolaylık geliştirmek amacıyla öğrencilerin tarafından oluşturulan materyallere dayalı bir tartışma projesine yönelik öğrenci tepkilerine odaklanılmış; öğrencilerin akranları tarafından oluşturulan materyalleri kullanma konusunda olumlu duygulara sahip oldukları; öğrencilerce üretilen materyalleri özgünlük, öğrenmeye yatırım, motivasyon ve olumlu öğrenme sonuçları ile bağlantıladıkları bulunmuştur. (Brown, Iyobe ve Riley, 2013). Kore’deki bir üniversitede “*Güncel İngilizce*” dersi kapsamında yapılan bir çalışmada, öğrencilerce üretilen materyallerin kullanımı ile öğrenci motivasyonu arasında genel olarak olumlu bir ilişkinin var olduğu; öğrenciler tarafından üretilen materyallere daha olumlu tepkiler verildiği saptanmıştır (Murray, 2013). Öğrenciler tarafından üretilen fotomontajla ders anlatımının, İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin konuşmalarındaki akıcılık, doğruluk ve karmaşıklık üzerindeki etkisinin incelendiği bir başka çalışmada, İran’da Guilan Üniversitesi’nde yabancı diller bölümünde okuyan 33 öğrenciden elde edilen veriler, öğrencilerin yaptığı fotomontajın öğrenme aracı olarak kullanıldığı derslerde, konuşma becerisinde daha yüksek düzeyde akıcılık ve doğrulukta bir eğilime ulaşıldığını ortaya koymuştur (Hassaskhah, 2015). Diğer ilgi çeken bir çalışmada, batı Japonya’daki bir üniversitede sözlü iletişim derslerinde kapsamlı bir dinleme programında öğrenciler tarafından oluşturulan podcastlerle ilgili olarak öğrenciler, podcastlerin eğitimsel değerini gördüklerini ve onları geçerli bir dil öğrenme aracı olarak kabul ettiklerini belirtmişlerdir (Giordano, 2016). Diğer bir çalışmanın odak noktası, Finlandiya’da bir

üniversitede öğrencilerin ders içeriği konusunda eğitici videolar ürettikleri ve bu projenin, akranları açısından artan motivasyon ve olumlu duygular yoluyla öğrenme ile sonuçlandığını göstermiştir (Pirhonen ve Rasi, 2017).

Öğrenci inisiyatifinde materyal hazırlamada, literatürde bu kadar az sayıda çalışmanın yapılmış olması neticesinde de yabancı dilde deyim öğretimi konusunda, öğrenciler tarafından materyal tasarlama hususunda hem Türkiye’de hem dünyada tek bir çalışma dahi yapılmamış olması beklenen bir sonuçtur. Bu çalışmada, İngilizcede deyim öğretimindeki eksikliği ve olası güçlükleri ortadan kaldırılabilmek amacıyla öğrenciler tarafından tasarlanan görsel bir öğretim materyalinin etkisi sınanmak istenmiştir. Buradan hareketle araştırmanın problemini, “*İngilizce deyimlerin öğretiminde öğrenciler tarafından tasarlanan bir öğretim materyali, çalışma grubunun deyimlere ilişkin bilgi düzeyleri arasında fark yaratmış mıdır?*” sorusu oluşturmaktadır.

Öğrenilmesi ve kullanılması zor olarak görülen, ders kitaplarında ve öğretim programlarında yeterince yer verilmeyen ve öğrencinin ilgisini daha az çeken deyimse ifadelerin öğrencilere kazandırılması noktasında kuşkusuz pek çok materyalden yararlanılabilmektedir. Bu çalışmada, öğrenci düzeyine ve ilgisine uygun olarak belirlenen ve hem İngilizce hem Türkçede ortak olarak kullanılan 50 İngilizce deyim ilk anlamlarıyla özgün biçimde resmederek eğlenceli bir öğrenme materyali geliştirmek, bu deyimlerin görselleriyle birlikte İngilizce-Türkçe karşılıklarını ve örnek cümleleri orijinal bir biçimde oluşturmak, çizilen resimlerle deyimleri etkili ve kolay bir biçimde öğretmek ve tasarlanan öğrenme materyali ile deyimlerin daha kolay hafızada kaldığını ve geleneksel yollarla karşılaştırıldığında daha yüksek başarı ile edinildiğini göstermek hedeflenmiştir. Buradan hareketle çalışmanın hipotezi, “*İngilizce öğrenme sürecinde, doğru ve yerinde verilen yönerge ve yönlendirmelerle öğrenciler tarafından hazırlanan ve uygulanan öğretim materyali, öğrenmeyi olumlu yönde etkiler*” biçiminde belirlenmiştir. Çalışmanın, bir taraftan öğrencilerin materyal hazırlama konusunda sorumluluk almasını teşvik ederek öğrenen özerkliği algısını desteklemesi diğer taraftan da İngilizce öğretiminde arka plana atılan deyimlerin öğrenilmesine ilişkin bir seçenek sunması açısından alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin materyal hazırlamasına ilişkin Türkçe kaynağın hiç bulunmaması, yabancı kaynakların da nispeten daha az olması ve yabancı dilde deyim öğrenimi ve öğretimi konularında Türkiye’deki çalışmaların oldukça sınırlı sayıda olması açısından da çalışmanın özgün olduğu ve literatüre önemli katkı sağlayacağı söylenebilir.

Sonuç olarak çalışmanın hedefi, İngilizce deyimlerin öğretimine ilişkin bir öğretim materyali oluşturmak ve bu süreç sonunda öğrencilerde ne gibi öğrenme çıktıları oluştuğunu sınamaktır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, “*İngilizce deyimlerin öğretimine ilişkin öğrenciler tarafından tasarlanan bir öğretim materyalinin öğrenci başarısına katkısının değerlendirilmesi*” biçiminde belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

- Öğrencilerin, İngilizce deyim öğrenmeye ilişkin algıları nasıldır?
- Öğrenciler tarafından oluşturulan öğretim materyali, çalışma gruplarının İngilizce deyimlere

ilişkin ön bilgi ile son bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir fark yaratmış mıdır?

Araştırmanın temelini oluşturan deyimlere yönelik öğrenme materyalinin geliştirilmesi noktasında basitlik, uygunluk, amaç ve içeriğe uyumluluk, anlaşılabilirlik, görelilik, bilinenden başlama, seçicilik, tamamlama, anlamlılık, kapalılık, değişmezlik, birleştiricilik, yenilik ve derinlik gibi materyal tasarlama ilkelerinden yararlanılmıştır. Ayrıca diller arası kültürel ortaklığın öğrenmeye olumlu etkisi nedeniyle çalışmada İngilizce-Türkçe ortak olan deyimler üzerinden hareket edilmiştir. Çünkü Lazar (1996) ve Deignan, Gabrys ve Solska’nın (1997) da vurguladığı gibi “diller arasındaki ortak kavramsal bilgi, imgesel anlamlı dil öğelerinin öğrenilmesine olumlu katkı sağlamaktadır.

Yöntem

Çalışma, tarama ve deneysel modelleri birleştiren karma modele göre yürütülmüştür. Tarama amacıyla kullanılan veri toplama aracı, yabancı dil sınıf ortamında deyim öğrenmeye ilişkin algıyı değerlendirmek için Can (2011) tarafından geliştirilen “*İngilizce Deyim Öğrenmeye ve Öğretmeye Yönelik Öğrenci Algısı Anketi*”dir. Anketin, 92 alfa katsayısı ile iç güvenilirlik gösterdiği ve test-tekrar test ile gerekli değişikliklerin sağlandığı görülmektedir. Deyimlerin edinilmesine ilişkin 20 maddesi bulunan bu ölçme aracı, katılımcıların her ifadeye “*kesinlikle katılıyorum*” (5 puan) cevabından “*kesinlikle katılmıyorum*” (1 puan) cevabına giden beşli bir Likert ölçeğinde puanlanmaktadır. Anket, lise öğrencilerine uygulandığı için “*İngilizce öğretmeni olduğum zaman kesinlikle İngilizce deyimleri öğreteceğim.*” biçimindeki 17. madde, “*İngilizce öğretmeni olsam...*” şeklinde değiştirilmiştir. Deneysel modele (kontrol gruplu ön-test son-test deney deseni) hizmet eden ölçme aracı ise materyali geliştiren öğrencilerin hazırladığı 40 soruluk “*İngilizce Deyimler Başarı Testi*”dir (Ek-1). Testin kapsam geçerliliği konusunda Ankara Üniversitesi Dilbilim Bölümünde görev yapan bir öğretim görevlisi, Ankara Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi’nde görev yapan iki öğretim görevlisi ve iki İngilizce öğretmeni olmak üzere beş uzmandan görüş ve onay alınmıştır. Test, deyimlerin öğrenilmesinden önce ve sonra olmak üzere iki kez uygulanmış olup öğrencilerin deyimleri öğrenme düzeylerini ölçmeye yöneliktir. Veri toplama araçları ile elde edilen bulgular, SPSS programında frekans analizi (anket için) ve tekrarlı ölçümler yöntemi (başarı testi için) ile çözümlenmiştir. Çalışmada kullanılan ölçme araçlarının uygulanmasına yönelik kişi ve kurumlardan uygulama izni alınmıştır.

Araştırmanın çalışma gruplarını, Ankara’da bir Anadolu Lisesinde öğrenim gören 60 tane 12. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Çalışma, Yabancı Dil dersi 2023-2024 öğretim yılının 10 aylık süresi ile sınırlıdır ve ölçme araçlarının uygulanması 1 ay içinde gerçekleştirilmiştir. Yansız atama yöntemiyle belirlenen deney (30 öğrenci) ve kontrol (30 öğrenci) gruplarının dilsel altyapı denkliliğini sağlayabilmek için öğrencilerin İngilizce dersi 1. sınavları dikkate alınmıştır. Anketteki sorulara öğrencilerin dikkatli bir biçimde yansız cevap verdikleri varsayılmış; başarı testinin uygulamalarında ise resmi sınav ortamı sağlanmıştır.

Çalışmaya başlamadan önce, öğrenciler tarafından diller arasındaki benzerlikler üzerinden hareket edilerek İngilizce ve Türkçe’de ortak kullanılan ve öğrenci düzeyine uygun rasgele 50 deyim belirlendikten sonra İngilizce

deyimlerin gerçek anlamlarını gösteren ve her deyimden gelen komik ve eğlenceli özgün resimler çizilmiş; yapılan sözlük taraması ile İngilizce deyimlerin her iki dildeki karşılıkları ve İngilizce örnek cümleleri üretilmiştir. Sonrasında yapılan resimler ve üretilen bilgiler, bir kitapçık haline getirilerek bir e-kitap (Ek-2) oluşturulmuştur. Geliştirilen bu materyal işlevsellik, kullanılabilirlik ve estetiklik göz önünde bulundurularak tekrar değerlendirilmiş ve eksiklikler giderilerek öğrencilerin kullanımına sunulmuştur. Sonrasında ise deyimleri bu araçtan yararlanarak öğrenen deney grubu ile sadece ilgili deyimlerin İngilizce-Türkçe karşılıkları ve örnek cümleleri ile öğrenen kontrol grubu öğrencilerinin öğrenme süreçlerinin sonuçlarını ölçmek için araştırmacı tarafından 40 soruluk başarı testi oluşturulmuştur.

Çalışmanın söz konusu amacını gerçekleştirebilmek için ilk önce, birinci araştırma sorusuna yönelik olarak “İngilizce Deyim Öğrenmeye ve Öğretmeye Yönelik Öğrenci Algısı Anketi” uygulanmış; sonrasında ikinci araştırma sorusuna yönelik olarak bahsi geçen başarı testi deyimleri öğrenmeden önce ve sonra olmak üzere iki kez 1 aylık ara ile soruların yerleri değiştirilerek yapılmıştır. Daha sonra elde edilen veriler çözümlenerek “İngilizce öğrenme sürecinde, doğru ve yerinde verilen yönerge ve yönlendirmelerle öğrenciler tarafından hazırlanan ve uygulanan öğretim materyali, öğrenmeyi olumlu yönde etkiler” biçiminde belirlenen hipotez sınanmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Öğrencilerin, birinci araştırma sorusuna ilişkin İngilizce deyim öğrenme konusunda algılarının nasıl olduğu Tablo 1’de değerlendirilmiştir. Tablodaki maddeler incelendiğinde, anketin 4 madde grubuna ayrıldığı; ilk iki soruda İngilizcede deyimleri öğrenmeye ve etkili iletişim için deyimlere verilen öneme, 3-13. soru aralığında sınıf içinde ve 14. ve 15. sorularda sınıf dışında deyimleri bilmenin ve kullanmanın gerekliliğine ve 16.-20. soru aralığında deyimlerin öğretim programlarındaki ve ders kitaplarındaki yerine ilişkin düşüncelerin ölçüldüğü görülmektedir.

İlk madde grubuna göre öğrencilerin büyük çoğunluğu, deyimleri öğrenmenin İngilizce öğrenme deneyimlerinin önemli bir parçası olduğu (%96,7) ve hedef dilde etkili iletişim için gerekli olduğu (%95) konusunda hemfikirlerdir.

İkinci madde grubuna (3-13. maddelere) verilen yanıtlar, öğrencilerin neden İngilizce deyimleri öğrenmeyi dil öğrenimlerinin önemli bir parçası olarak gördüklerini oldukça açık hale getirmektedir. Bu noktada, ileri sürülen en yüksek katılma yüzdesine sahip nedenler şu şekilde sıralanabilir: (1). %98,3 ile 13. madde (*İngilizce deyimleri bilmek günlük dili daha iyi anlamam için gereklidir.*); (2). %96,7 ile 12. madde (*İngilizce deyimleri öğrenmek İngilizcede kendimi mecazi bir dil kullanarak ifade etme becerimi geliştirmem için önemlidir.*); (3). %96,6 ile 7. madde (*İngilizce deyimleri bilmek dinlediğim konuşmaları daha iyi anlamam için önemlidir.*); (4). %93,4 ile 3. (*İngilizce deyimleri sözlü iletişimde kullanmayı öğrenmek konuşma becerilerimi geliştirmem için gereklidir.*), 6. (*İngilizce deyimleri bilmek okuduğum metinleri daha iyi anlamam için önemlidir.*) ve 8. maddedir (*İngilizce deyimleri bilmek hedef kültürü daha iyi anlamam için önemlidir.*); (5). %93,3 ile 4. madde (*İngilizce sunum yaparken deyim kullanmam hitabımı daha etkili kılacaktır.*); (6). %91,7 ile 10. (*İngilizce deyimleri bilmek İngilizce yapılan esprileri anlamam için gereklidir.*) ve 11. maddedir (*İngilizce deyimleri öğrenmek İngilizcede mecazi*

anlatımla aşinalık kazanmam için önemlidir.). 9. maddeye (%90) (*İngilizce deyimleri bilmek kültürel farklılıkları ve benzerlikleri daha iyi kavramam için önemlidir.*) ve 5. maddeye (%80) (*İngilizce deyimleri yazılı iletişimde kullanmayı öğrenmek yazma becerilerimi geliştirmem için gereklidir.*) katılanların oranı nispeten daha azdır. 12. maddeye katılım yüzdesinin tüm maddeler içinde en yüksek orana sahip olması, öğrencilerin deyimlerin günlük dildeki yeri konusunda yüksek oranda bir farkındalığa sahip olduklarını gösterir niteliktedir. 5. maddeye katılımın az olması ise öğrencilerin yazmada, günlük dilden ziyade resmi dile ve kurallara daha fazla önem vermesi ile açıklanabilir.

Öğrencilerin, sınıf dışında İngilizce iletişim kurmaları durumunda deyimleri anlamları ve kullanmaları gerekeceğine ilişkin anketteki üçüncü madde grubuna yani 14. (%78,4) ve 15. (%80) maddelere öğrencilerin çoğu olumlu yanıt vermiştir. Ancak İngilizce deyimleri sınıf dışında bilmenin ve kullanmanın önemine gönderme yapan bu maddelerin, anketin tamamı düşünüldüğünde birlikte en düşük katılım yüzdesine sahip olduğu görülmektedir. Bunun nedenleri olarak, sınıf dışında İngilizceyi kullanma fırsatlarının yeterli olmaması ya da öğrencinin bu fırsatları yeterince değerlendirememesi ve İngilizcenin yabancı dil olarak öğretilmesi gerekçesiyle günlük hayatta kullanılmaması, deyimlere ilişkin yeterli dil girdisine maruz kalmaması ve gerekli dönütlerin alınmaması düşünülebilir.

Son madde grubunda (16.-20. madde aralığı) öğrencilerin, “İngilizce deyimlerin İngilizce ders kitaplarına dahil edilmesi gerektiğine inanıyorum” ve “Etkili iletişim için dil öğrenenleri deyim öğrenme konusunda teşvik etmenin önemli olduğunu düşünüyorum.” görüşlerine oldukça yüksek oranda (%98,3) katıldığı görülmektedir. “İngilizce derslerinde İngilizce deyimlerin öğretilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.” diyenleri oranı %93,3 iken “İngilizce deyimlerin Anadolu Liselerinin İngilizce dersinin (öğretim programının) bir parçası olması gerektiğini düşünüyorum.” diyenleri oranı %91,7 olarak tespit edilmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin deyimlerin öğrenme sürecinin bir parçası olması gerektiğine ilişkin algısı yüksektir denebilir. İngilizce öğretmeni olsam kesinlikle İngilizce deyimleri öğretim şeklinde düşünenlerin oranının (%86,7) da yüksek çıkması bunu kanıtlar niteliktedir.

Genel olarak tablo değerlendirildiğinde, anketin bütününden elde edilen veriler ($\bar{x}$: 4,49) ışığında, öğrencilerin İngilizce deyimleri öğrenmeye karşı oldukça olumlu bir tutum sergiledikleri tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç, dünyada yapılan pek çok araştırmayla da benzerlik göstermektedir. Bu araştırmalar, öğrencilerin deyimlerin öğrenilmesi ve öğretim programının içeriğiyle bütünleştirilmesi gerektiğini; deyimleri öğrenerek ve kullanarak deyim bilgilerini ve sözcük hazinelerini geliştirdiklerini, kültürel farklılıkları ve benzerlikleri daha iyi kavradıklarını ve yazılı ve sözlü iletişim becerilerini geliştirerek günlük dile daha hakim olduklarını düşündüklerini ve deyimler konusunda iyi yazılmış bir referans materyale sahip olmak istediklerini göstermekte; öğrencilerin deyim öğrenmeye ilişkin oldukça olumlu tutum sergiledikleri, deyim öğrenmeye ilgili ve istekli olduklarını ortaya koymaktadır (De Caro, 2009, Ababneh, 2016, Almahammed, 2016, Al-Houti ve Aldaihani, 2018, Al-Houti, Aldaihani ve Alenezi, 2021, Abdalhamid, 2021 ve Ennebati, 2021).

Tablo 1. Öğrencilerin İngilizce Deyim Öğrenme Konusundaki Algıları

İNGİLİZCE DEYİMLERİN ÖĞRENİMİ	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam		Ortalama
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	$\bar{x}$
1. İngilizce deyimleri öğrenmenin İngilizce eğitiminin önemli bir parçası olduğunu düşünüyorum.	25	41,7	33	55	1	1,7	1	1,7	-	-	60	100	4,37
2. İngilizce deyimleri kullanmayı öğrenmek etkili bir iletişim kurmak için gereklidir.	29	48,3	28	46,7	3	5	-	-	-	-	60	100	4,43
3. İngilizce deyimleri sözlü iletişimde kullanmayı öğrenmek konuşma becerilerimi geliştirmem için gereklidir.	37	61,7	19	31,7	2	3,3	2	3,3	-	-	60	100	4,52
4. İngilizce sunum yaparken deyim kullanmam hitabımı daha etkili kılacaktır.	39	65	17	28,3	2	3,3	1	1,7	1	1,7	60	100	4,53
5. İngilizce deyimleri yazılı iletişimde kullanmayı öğrenmek yazma becerilerimi geliştirmem için gereklidir.	20	33,3	28	46,7	7	11,7	5	8,3	-	-	60	100	4,05
6. İngilizce deyimleri bilmek okuduğum metinleri daha iyi anlamam için önemlidir.	34	56,7	22	36,7	3	5	1	1,7	-	-	60	100	4,48
7. İngilizce deyimleri bilmek dinlediğim konuşmaları daha iyi anlamam için önemlidir.	47	78,3	11	18,3	1	1,7	1	1,7	-	-	60	100	4,73
8. İngilizce deyimleri bilmek hedef kültürü daha iyi anlamam için önemlidir.	49	81,7	7	11,7	2	3,3	2	3,3	-	-	60	100	4,72
9. İngilizce deyimleri bilmek kültürel farklılıkları ve benzerlikleri daha iyi kavramam için önemlidir.	47	78,3	7	11,7	4	6,7	2	3,3	-	-	60	100	4,65
10. İngilizce deyimleri bilmek İngilizce yapılan esprileri anlamam için gereklidir	43	71,7	12	20	3	5	2	3,3	-	-	60	100	4,60

11. İngilizce deyimleri öğrenmek İngilizcede mecazi anlatımla aşinalık kazanmam için önemlidir.	46	76,7	9	15	4	6,7	1	1,7	-	-	60	100	4,67
12. İngilizce deyimleri öğrenmek İngilizcede kendimi mecazi bir dil kullanarak ifade etme becerimi geliştirmem için önemlidir.	48	80	10	16,7	2	3,3	-	-	-	-	60	100	4,77
13. İngilizce deyimleri bilmek günlük dili daha iyi anlamam için gereklidir.	38	63,3	21	35	1	1,7	-	-	-	-	60	100	4,62
14. Sınıf dışında İngilizce iletişim kurmamız gerektiği durumlarda İngilizce deyimleri kullanmamız gerekebilir.	22	36,7	25	41,7	8	13,3	5	8,3	-	-	60	100	4,07
15. Sınıf dışında İngilizce iletişim kurmamız gerektiği durumlarda İngilizce deyimleri tanıyıp anlamamız gerekebilir.	21	35	27	45	10	16,7	2	3,3	-	-	60	100	4,12
16. İngilizce derslerinde İngilizce deyimlerin öğretilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.	40	66,6	16	26,7	4	6,7	-	-	-	-	60	100	4,60
17. İngilizce öğretmeni olsam kesinlikle İngilizce deyimleri öğretirim.	25	41,7	27	45	5	8,3	2	3,3	1	1,7	60	100	4,22
18. İngilizce deyimlerin İngilizce ders kitaplarına dahil edilmesi gerektiğine inanıyorum	35	58,3	24	40	1	1,7	-	-	-	-	60	100	4,57
19. İngilizce deyimlerin Anadolu Liselerinin İngilizce dersinin (öğretim programının) bir parçası olması gerektiğini düşünüyorum.	30	50	25	41,7	5	8,3	-	-	-	-	60	100	4,42
20. Etkili iletişim için dil öğrenenleri deyim öğrenme konusunda teşvik etmenin önemli olduğunu düşünüyorum.	38	63,3	21	35	1	1,7	-	-	-	-	60	100	4,62

“Öğrenciler tarafından oluşturulan öğretim materyali, çalışma gruplarının İngilizce deyimlere ilişkin ön bilgi ile son bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir fark yaratmış mıdır?” biçimindeki ikinci araştırma sorusuna ilişkin veriler ise SPSS programında tekrarlı ölçümler yöntemiyle çözümlenen

veriler sonucunda, ön-test son-test karşılaştırılarak tespit edilmiştir. Öncelikle deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test sonuçlarının dağılımlarına bakılmış ve sonuçlar aşağıdaki tabloda (Tablo 2) gösterilmiştir.

Tablo 2. Normallik Testi

	Grup	Kolmogorov-		Shapiro-Wilk			
		İstatistik	df	Sig.	İstatistik	df	Sig.
Ön Test	Deney	,114	30	,200*	,967	30	,466
	Kontrol	,125	30	,200*	,953	30	,203
Son Test	Deney	,146	30	,101	,906	30	,012
	Kontrol	,180	30	,015	,908	30	,014

* Anlamlılık düzeyi (<0,5)

Deney ve kontrol grubundan katılımcı sayısının 50'den küçük olması nedeniyle Shapiro- Wilk testi sonuçları dikkate alınmıştır. Buna göre, deney ve kontrol gruplarının ön test sonuçlarının normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Son test açısından deney ve kontrol grubunda normal dağılım olmadığı görülmüştür.

Deyimlere ilişkin geliştirilen materyali sunmadan önce deney ve kontrol grubunun deyim bilgisi yönünden birbiriyle aynı düzeyde olup olmadığını sınamak amacıyla, ön-test ortalamaları karşılaştırılmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Ön Test İstatistikleri

	Grup	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	t	df	Sig.
								(2-tailed)
Ön Test	Deney	30	50,67	18,594	3,395	1,387	58	,171
	Kontrol	30	44,67	14,688	2,682			

Tablo 3'e göre grupların ortalamaları sırasıyla 50.67 ve 44.67'dir. Dolayısıyla ön test sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır (p>.05). Bu nedenle, deney grubundaki öğrencilerle kontrol grubundaki öğrencilerin öğretim

süreci öncesinde İngilizce deyim bilgilerinin hemen hemen eşit olduğunu söylenebilir.

Tablo 4, deney ve kontrol gruplarının son testlerinden elde edilen sonuçlar arasında anlamlı fark olup olmadığına ilişkin veri sunmaktadır.

Tablo 4. Son Test İstatistikleri

	Grup	N	Ortalama	Sıra Ortalaması	Sıra Değerlerinin Toplamı	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asymp. Sig.
									(2-tailed)
Son Test	Deney	30	83,13	43,63	1309,00	56,000	521,000	-	,000
	Kontrol	30	48,80	17,37	521,00			5,834	

Elde edilen son test sonuçlarına göre, deney ve kontrol gruplarının ortalamalarının sırasıyla 83,13. ve 48,80 olduğu; gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu (U=56; W=521; Z=-5,834; p<.01) saptanmıştır. Buna göre, deney grubundaki öğrencilere sunulan öğretim materyalinin bu grupta yer alan öğrencilerde olumlu öğrenme davranışları ile sonuçlandığı ve deyim bilgisinde gelişim yarattığı görülmektedir. Bu veriler ayrıca, kontrol

grubunun ön-test ve son-test ortalamalarının birbirine oldukça yakın olduğunu göstermektedir. Kontrol grubunun ön-test ortalaması 44.67 iken bu değer son-test sonucunda ancak 48.80'e yükselmiştir ve bu grubun ön-test son-test ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamaktadır. O halde, son-test sonucunda kontrol grubundaki öğrencilerin İngilizce deyim bilgisinde herhangi bir farklılık olmadığını söylemek mümkündür. Öte yandan,

deney grubundaki öğrencilerin ön-test ve son-test ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır. Deney grubundaki öğrencilerin, öğretim süreci sonucunda, kendilerine sunulan İngilizce deyimlere ilişkin bilgilerinde %64 oranında bir ilerleme kaydedilmiştir. Deney ve kontrol grubunun ön-test ve son-test sonuçları ayrı ayrı karşılaştırıldığında, kontrol grubunun ön-test ve son-test sonuçları arasında deyim bilgisinin gelişimi yönünden anlamlı bir farklılık olmazken deney grubunun ön-test ve son-test sonuçları arasındaki farkın öğrencilerin deyim bilgisi gelişimine olumlu yönde yansıdığı görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, öğrencilerin İngilizcede deyim öğrenmeye ilişkin tutumları ve öğrenci inisiyatifiyle tasarlanan bir öğrenme materyalinin İngilizce deyimlerin öğrenilmesine etkisi araştırılmıştır. Öğrencilerin deyimlerle karşılaşmalarında onları anlamlandırmakta ve yorumlamakta zorlanmalarına karşın bu çalışmaya katılan öğrencilerin deyim öğrenmeye karşı olumlu tutum sergilemeleri, deyim öğrenmenin önemine ve gerekliliğine olan inançları ve deyim bilgisini yabancı dil öğrenmenin ayrılmaz bir parçası olarak görmeleri oldukça önemli bir sonuçtur. Öğrencilerin deyim öğrenmeye ilişkin bu olumlu tutumlarının öğretim programı tasarımcılarını, öğretmenleri ve materyal geliştiricileri dil sınıflarında deyimlere daha fazla yer vermeye yönlendireceği düşünülmektedir.

Diğer taraftan öğrencilerin de deyimlere ilişkin materyal hazırlamasının teşvik edilmesi, kayda değer bir durum olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, bu araştırma ile İngilizce deyimlerin öğretimine ilişkin öğrencilerce tasarlanan özgün öğretim materyalinin, akranlarının bilgi düzeyi erişimleri arasında anlamlı bir fark yarattığı; onlarda olumlu öğrenme davranışları oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma öncesinde yapılan ön-test sonucunda, kontrol ve deney gruplarının deyim bilgilerine ilişkin anlamlı bir farklılık yokken son test sonucunda, tasarlanmış olan görsel öğrenme materyali ile deyimlerin daha iyi öğrenilebildiği ortaya konulmuştur. Son testte kontrol grubuyla deney grubunun ortalamaları arasında belirgin bir fark olması, görsel bir materyalin geleneksel yollarla öğretime oranla daha başarılı sonuçlar verdiğini göstermektedir. Yani çalışmanın *“İngilizce öğrenme sürecinde, doğru ve yerinde verilen yönerge ve yönlendirmelerle öğrenciler tarafından hazırlanan ve uygulanan öğretim materyali, öğrenmeyi olumlu yönde etkiler.”* biçimindeki hipotezinin kanıtlandığını söylemek mümkündür. Sonuç olarak bu araştırma ile bir taraftan günlük dil kullanımında oldukça gereksinim duyulan temel dilsel birimler olan deyimlerin hem alıcı hem de ifade edici dil becerileri üzerindeki kayda değer rolüne ve etkili iletişim kurabilmek için deyimleri öğrenmenin önemine ilişkin olumlu öğrenci tutumları ortaya çıkarken bir taraftan öğrenmede görsel materyallerin tartışılmaz yeri tekrar gündeme gelmiş; diğer taraftan da öğrenciler tarafından hazırlanan öğrenme materyallerinin de başarılı öğrenme çıktıları ile sonuçlandığı gerçeğine ulaşılmıştır.

Öğrenen özerkliğinin merkeze alındığı günümüz dünyasında, öğrencilerin öğrenme sürecinin merkezine yerleştirildiği ve buna paralel olarak da tüm öğrenme süreçlerinde sorumluluk aldığı ve paydaş olduğu gerçeğinden hareketle gerçekleştirilen bu çalışmada, öğrenciler tarafından üretilen bir öğretim materyalinin, öğrenci başarısı üzerinde olumlu bir etkisi olduğu saptanmış; öğrencilerin de doğru bir rehberlik desteği ve yönlendirme ile öğreticiler ve materyal geliştiriciler gibi

öğrenme materyali geliştirebilecekleri sonucuna varılmıştır. Çalışmada yürütülen mantık, daha çok modlu bir pedagojiyi teşvik etmek ve öğrencilere öğrenme süreçlerinde daha öğrenci odaklı, motive edici, aktif, ilgi çekici ve üretken bir rol için fırsatlar sağlamaktır. Özerkliğin önemli bir parçası olarak öğrencinin öğrenme sonuçlarını kendi çabasına bağladığında başarının da kaçınılmaz olduğu da bu çalışma ile desteklenmiştir. Çalışma sonunda, deyimlere ilişkin görsel materyali hazırlayan öğrencilerin akranlarına, İngilizce deyimleri eğlenerek öğrendikleri, rahat bir öğrenme ortamı içinde oldukça soyut olan dildeki bu özel oluşumları anlamlandırabildikleri ve somutlaştırabildikleri etkili, kalıcı ve kolay bir öğrenme deneyimi yaşattıkları ve e-kitaba dönüşen bu materyali istedikleri zaman tekrar tekrar inceleyebilecekleri bir fırsat sundukları görülmektedir.

Öneriler

Çalışmadan elde edilen veriler ışığında, deyimlerin İngilizce öğretimindeki yeri ve önemi göz önünde bulundurulduğunda deyimlerin öğrenme-öğretme sürecinde üzerinde özenle durulması gereken bir değişken olduğu, öğrenme süreçlerine daha fazla dahil edilmesi gerektiği, görsellerle desteklenen deyim öğretiminin etkili, kalıcı ve kolay bir öğrenme deneyimi sunduğu ve deyim bilgisi olmadan yabancı dil öğrenimi çabasının yarım kaldığı söylenebilir. Bu noktada, deyimlerin öğrencilere edindirilmesinde özgün öğrenme araçları ve görseller vasıtasıyla etkili ve istendik öğrenme çıktılarına ulaşmak olası gözükmektedir.

Araştırmada özellikle üzerinde durulan materyal geliştirme kavramı, yabancı dil öğrenme sürecinin en önemli bileşenlerinden biridir. Çünkü materyallerin, dil edinimini kolaylaştırmak, teşvik etmek, hızlandırmak, öğrenilenlerin kalıcılığını sağlamak ve öğrenme-öğretme sürecini daha ilgi çekici ve verimli hâle getirmek ve öğrencinin akademik başarısını ve hedef dile yönelik algı, düşünce, tutum ve inanışlarını şekillendirmek gibi önemli bir etkisi bulunmaktadır. Öğrenme-öğretme sürecinin bu kadar önemli bir bileşeninin hazırlanmasında öğrencilere de sorumluluk vermek ve güvenmek, hem onların öğrenme süreçlerini daha anlamlı hale getirecek hem de özerk öğrenciler olarak yetişmelerine katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda öğretmenlerin, öğrencilerin öğrenme ortamlarının en önemli iç paydaşları olarak yabancı dil öğrenme konusundaki fikirlerini, algılarını, tutumlarını ve gereksinimlerini değerli bulması, öğrenmenin her aşamasında onların karar alma süreçlerine katılımlarını sağlaması ve öğretim programının temel yapı taşlarından olan öğretim materyali geliştirme kapsamında onları teşvik etmesi önerilmektedir. Bu bağlamda, öğretmenlerin öğrencilerine materyal hazırlama hususunda doğru ve uygun yönlendirmelerde bulunması, rehberlik etmesi, yerinde geribildirimlerde bulunarak onlara karşı duyarlı olması, emek, çaba ve sabır göstermeleri ve onlara zaman ayırmaları gerekmektedir.

Karar alma süreçlerine dahil olan öğrencilerin kendilerini değerli hissettikleri ve okula aidiyet duygularının daha da geliştiği görülmektedir. Fikirlerinin önemsendiğini ve uygulandığını gören öğrencilerin özgüvenleri ve içsel güdülenmeleri artmakta; akranlarının hayatlarına olumlu etkiler yaptıkları için kendilerini mutlu hissetmekte ve öğrenmek onlar için daha değerli hale gelmektedir. Kendi kendine öğrenmenin yarattığı sorumluluk duygusu ise onların öğrenmeye olan istek ve güdüsünü arttırmaktadır. Bu yüzden öğrencilerinin eğitim-öğretim süreçlerine yönelik karar alma mekanizmalarına katılımını destekleyen,

içselleştiren ve buna cesaret gösteren öğretmenlere daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışmanın, başka çalışmalar için veri kaynağı olması ve farklı öğrenme ortamlarında farklı öğrencilere uygulanması beklenmektedir. Çalışmanın kapsamının genişletilip ilerde farklı çalışmalar yapılması, niceliksel ve niteliksel olarak konuya ilişkin literatürün arttırılmasına katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda, üretilen öğretim materyaline ilişkin öğretmen, öğrenci, program geliştirme uzmanı ve materyal geliştiriciler gibi diğer paydaşların da görüşlerinin alındığı ve öğrencilerin farklı öğrenme konuları için ürettiği öğretim materyallerinin etkisinin sınındığı başka çalışmaların da gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir. Yine tasarlanan öğretim materyalinin kapsamının genişletilerek deyim öğrenmeyi destekleyecek görsel bir çevrimiçi deyimler sözlüğüne çevrilmesi önerilmektedir.

Teşekkürler

İngilizce deyimlerin öğretilmesine ilişkin olarak materyal geliştirme sürecindeki görsellerin oluşturulmasına katkı sağlayan öğrencilere teşekkür ederim.

Kaynakça

- Ababneh, S. (2016). Attitudes of Jordanian EFL students towards learning English idioms. *International Journal of English Language Education*, 4(1), 172-181.
- Abdhamid, F. (2021). Investigating Libyan EFL learners' attitudes towards learning English idioms. *Sabratha University Scientific Journal*, 5(1), 1-12.
- Al-Houti, S. K., & Aldaihani, S. M. (2018). Letting the cat out of the bag: EFL college students' attitudes towards learning English idioms. *International Journal of Higher Education*, 7(1), 140-150.
- Al-Houti, S. K., Aldaihani, S. M., Alenezi, Y. M. (2021). Idiomatic knowledge and attitudes toward idiom learning: A case of Kuwaiti EFL college students. *Journal of Education and Practice*, 12(27).
- Almahammed, Y. S. O. (2016). *First language transfer in the acquisition of English prepositions by Jordanian EFL learners*. Doktora Tezi, Universiti Sains Islam Malaysia.
- Arıca Akkök, E. (2008). *Yabancı dilde imgesel anlamlı dil öğelerinin öğretimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Arıca Akkök, E. (2009). Yabancı dilde deyimlerin öğretimi. *Dil Dergisi*, 143, 59-77.
- Arslan, H. (1989). *Teaching English idiomatic expressions through comic strips*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Aydemir Özyurt, E. (2016). *Dördüncü sınıf Türkçe dersi öğretim programının görsel okuma ve sunu becerilerini geliştirme açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Bayrakçeken, S., Oktay, Ö., Samancı, O. ve Canpolat, N. (2021). Motivasyon kuramları çerçevesinde öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının arttırılması: Bir derleme çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(2), 677-698.
- Benson, P. (2006). Autonomy in language teaching and learning. *Language Teaching*, 40, 21-40.
- Bozkurt, T. (2013). *Aşkın doğa olayları, afetler, doğal ve yapay çevre sorunları kavramlarını içeren görsel ders materyali geliştirme çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Breen, M. ve Mann, S. (1997). Shooting arrows at the sun. P. Benson, & P. Voller (Eds.). *Autonomy and independence in language education* içinde (ss. 132-149). London: Longman.
- Brown, H., Iyobe, B., & Riley, P. (2013). An evaluation of the use of student-generated materials. *The Language Teacher*, 37(3), 3-10.
- Burton, K. D., Lydon, J. E., D'Alessandro, D. U. ve Koestner, R. (2006). The differential effects of intrinsic and identified motivation on well-being and performance: Prospective, experimental, and implicit approaches to self-determination theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 91(4), 750-762.
- Can, N. (2011). *A proverb learned is a proverb earned: Future English teachers' experiences of learning English proverbs in Anatolian Teacher Training High Schools in Turkey*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Cotterall, S. (1995). Readiness for autonomy: Investigating learners beliefs. *System*, 23(2), 195-205.
- Council of Europe Education Committee. (2001). *Common European framework of reference for languages*. Strasbourg: Cambridge University Press.
- Curry, S. J., Wagner, E. H. ve Grothaus, L. C. (1991). Evaluation of intrinsic and extrinsic motivation interventions with a self-help smoking cessation program. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 59(2), 318-324.
- De Caro, E. E. R. (2009). The advantages and importance of learning and using idioms in English. *Cuadernos de Lingüística Hispánica*, 14, 121-136.
- Deci, E. ve Ryan, R. (1985b). The General Causality Orientations Scale: Self Determination in Personality. *Journal of Research in Personality*, 19, 109-134.
- Deignan, A., D. Gabrys ve A. Solska, (1997). Teaching English metaphors using cross-linguistic awareness-raising activities. *ELT Journal*, 51(4), 352-360.
- Duy, B. (2007). Güdülenme ve bireysel farklılıklar. Alim Kaya (Ed.) *Eğitim psikolojisi* içinde, (ss.587-637). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ennebatı, F. Z. (2021). EFL students attitudes towards idiom-based listening- speaking activities. *Al-Athar*, 313-322.
- Giordano, M. J. (2017). Extensive listening using student-generated podcasts. *Transformation in Language Education*, 429-435.
- Güneş, F. (2012). Eğitimde zihinsel bağımsızlık. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 3-21.

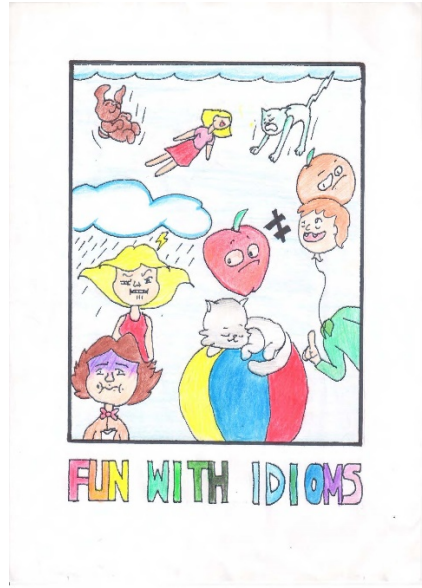
- Hassaskhah, J., Barekat, B., & Asli, S. R. (2015). The effect of lecturing in student-generated photomontage on EFL learners' fluency, accuracy and complexity. *Journal of Language Teaching & Research*, 6(5).
- Islam, C., & Mares, C. (2003). Adapting classroom materials. B. Tomlinson (Ed.), *Developing materials for language teaching* içinde (ss. 86-103). Continuum.
- Kopkallı H. (1988). *A study on comprehension of English idioms by Turkish learners*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Kumaravadivelu, B. (2003). Critical language pedagogy: A postmodern perspective on English language teaching. *World Englishes*, 22(4), 539-550.
- Lazar G. (1996). Using figurative language to expand students' vocabulary. *ELT Journal*, 50(1), 43-51.
- Little, D. (2009). Language learner autonomy and the European Language Portfolio: Two L2 English examples. *Language Teaching*, 42(2), 222-233.
- Little, D., Ridley, J. ve Ushioda, E. (Eds.). (2003). *Learner autonomy in the foreign language classroom: Teacher, learner, curriculum and assessment*. Dublin: Authentik.
- McGrath, I. (2013). *Teaching materials and the roles of EFL/ESL teachers: Practice and theory*. New York: Bloomsbury Publishing.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *İngilizce dersi öğretim programı: (İlkokul ve Ortaokul 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8.Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Murray, B. (2013). Effects of teacher-presented and student-generated authentic materials on student motivation in an EFL classroom. *현대영어교육*, 14(3), 159-181.
- Nix, G. A., Ryan, R. M., Manly, J. B. ve Deci, E. L. (1999). Revitalization through self-regulation: The effects of autonomous and controlled motivation on happiness and vitality. *Journal of Experimental Social Psychology*, 35(3), 266-284.
- Peçenek, D. (2005). Yabancı dil öğretiminde araç geliştirme. *Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi Dil Dergisi*, 129, 85-95.
- Pirhonen, J., & Rasi, P. (2017). Student-generated instructional videos facilitate learning through positive emotions. *Journal of Biological Education*, 51(3), 215-227.
- Prabhu, N. S. (1990). There is no best method-why? *TESOL Quarterly*, 24, 161-176.
- Richards, J. C. ve Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2020). Intrinsic and extrinsic motivation from a self determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. *Contemporary Educational Psychology*, 61(101860).
- Ryan, R. M., Frederick, C. M., Lipes, D., Rubio, N. ve Sheldon, K. M. (1997). Intrinsic motivation and exercise adherence. *International Journal of Sport Psychology*, 28(4), 335-354.
- Sardo, C. E. (1993). *An EFL student-generated syllabus*. 10 Kasım 2022 tarihinde <https://repositorio.ufsc.br/handle/123456789/157786> adresinden erişildi.
- Taylor, G., Jungert, T., Mageau, G. A., Schattke, K., Dedic, H., Rosenfield, S. ve Koestner, R. (2014). A selfdetermination theory approach to predicting school achievement over time: The unique role of intrinsic motivation. *Contemporary Educational Psychology*, 39(4), 342-358.
- Temizyürek, F. ve Birinci, F. G. (2016). Yabancı dil öğretiminde otantik materyal kullanımı. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 54-62.
- Þurloiu, A. ve Stefánsdóttir, I. S. (2011). *Learner autonomy: Theoretical and practical information for language teachers*. Háskóli Íslands: Sigillum Universitatis.
- Yaşar, O. (2004). İlköğretim sosyal bilgiler derslerinde görsel materyal kullanımı ile coğrafya konularının eğitim ve öğretimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 163, 104-120.

EKLER**Ek-1. İngilizce Deyimler Başarı Testi****CHOOSE THE CORRECT ANSWER**

1. A person who spends time either doing nothing or watching TV is a .....
a. smart cookie   b. couch potato   c. bad apple   d. piece of cake
2. If you....., you have high hopes and dreams about unrealistic things.
a. go from rags to riches   b. have head in the clouds   c. blow off steam   d. chase rainbows
3. Which idiom means "To be good at realizing what is happening around"?
a. Have eyes in the back of your head   c. Have head in the clouds
b. Have the Midas touch   d. Have Van Gogh's ear for music
4. The idiom, 'The elephant in the room', means .....
a. To be very fat   c. Reading something from the animal book
b. Joking with someone   d. An issue, person, or problem that someone is trying to avoid
5. Bring your umbrella. 'It's raining cats and dogs'
a. It's a bit chilly and cloudy   b. The wind feels so icy   c. It's raining heavily   d. There is a light rain
6. What is the meaning of the idiom 'Beating around the bush'?
a. To talk clearly   b. To speak in an indirect way   c. To tell the truth   d. To speak in a kind way
7. Find the idiom which means "to try to do something that is too difficult for you."
a. Bite off more than you can chew   b. Be fit as a fiddle   c. Blow off steam   d. Hit the books
8. "Pull someone's leg"= to.....
a. take longer steps   b. joke someone in a playful way   c. have problem with leg   d. be respectful to someone
9. Who broke the ice in the meeting?
a. entered the room   b. handled the project   c. drank coffee   d. stopped the tension
10. It looks awful now but tomorrow we'll look back and realize that it was just a.....in a teacup.
a. snow   b. storm   c. hurricane   d. wind
11. My husband always makes children hit the.....before 8 pm.
a. pillow   b. book   c. bedroom   d. sack
12. The idiom "I broke the devil's leg" means .....
a. broke my own leg   b. had bad times   c. had the good luck   d. broke the bank
13. You don't have to twist my ..... to get me to look after your dog.
a. leg   b. arm   c. head   d. ankle
14. When I was offered a job at the company, I was .....on the air.
a. standing   b. running   c. walking   d. jumping
15. I don't want to see you with that boy anymore. He is dishonest, unkind and he is really .....
a. a storm in a teacup   b. the calm before the storm   c. a bad apple   d. a bird in the hand
16. Helen: How did you get on the chemistry test? I think it was rather difficult.
Jack: I didn't think so. In fact, it was .....
a. a piece of cake   b. a beat around the bush   c. a rainbow chasing   d. grate on the ear
17. A bird in the hand is .....
a. worth two in the bush   b. two peas in a pod   c. a fiddle   d. a leg for something
18. Your child is 18 and already at university? Time .....!
a. saves   b. flies   c. reduces   d. spends
19. We should spice ..... the holiday a little with some downhill mountain biking?
a. over   b. on   c. up   d. in

20. She's such a persuasive talker that he could sell ..... to Eskimos.
a. skateboard   b. business   c. coffee   d. ice
21. When you pay an arm and a leg for something, it is very.....
a. expensive   b. cheap   c. beautiful   d. dangerous
22. The patient is getting better, but he hasn't been ..... yet and he is still in hospital.
a. in the forest   b. loaded   c. in the bush   d. out of the woods
23. You had better not start ..... in your first days at school. Please don't cause problems.
a. following rules   b. eating lunch   c. making waves   d. being punctual
24. If you make a mountain out of a ....., you make a situation seem more important than it is.
a. molehill   b. stone   c. rock   d. sand
25. Everyone in the conference was lost at ..... with his presentation and I understood very little.
a. ocean   b. sea   c. river   d. land
26. Look like a million dollars/bucks= .....
a. To look rich   b. to look ugly   c. to look attractive   d. to look happy
27. A smart cookie is someone who is.....
a. boring   b. clever   c. beautiful   d. interesting
28. She is behind the times, because she is .....
a. reformist   b. innovator   c. old fashioned   d. new-found
29. I sing song at the weekends, but being a lawyer is my .....
a. tea and butter   b. egg and bread   c. bread and tea   d. bread and butter
30. Buying a villa will.....for my parents. It cost a lot of money.
a. cause happiness   b. break the bank   c. become easy   d. use up all energy
31. If you bring home the ....., you earn money to look after yourself and your family.
a. bacon   b. sausage   c. food   d. money
32. "Be/look like two peas in a pod" = Very.....
a. different in appearance   b. similar in appearance   c. different in character   d. similar in income
33. The students should be aware of what is happening in class. They should be .....
a. on the brain   b. in the hand   c. on the ball   d. on the desk
34. If you don't keep in touch with a person anymore and end your relationship, you .....
a. burn your bridges   b. beat around the bush   c. break the devil's leg   d. find your feet
35. The idiom "Buy a lemon" means "to pay for something that....."
a. works well   b. is costly   c. has high quality   d. has low quality
36. You are comparing..... The historical events now are different from the events in the past.
a. pears to apples   b. apples to pears   c. oranges to pears   d. apples to oranges
37. You ..... somebody especially with voice if you grate on the ear.
a. annoy   b. upset   c. hurt   d. shock
38. My friend was very poor before but happy. However, he is very rich now but unhappy. He.....
a. broke the ice   b. went from rags to riches   c. hit the sack   d. walked on air
39. If your heart is in your mouth, you are very.....
a. stressful   b. afraid   c. sad   d. bored
40. Ben knew he was in hot ..... when the police saw him in the murdered man's garden and he had to let the cat out of the ..... about the murder to the police.
a. discussion-carrier   b. air-cage   c. atmosphere-room   d. water-bag

Ek-2. Geliştirilen e-Kitaba Ait Görseller**Görsel 1**

1 <i>A bad apple</i>	2 <i>A bird in the hand is worth two in the bush</i>	3 <i>A couch potato</i>	4 <i>A piece of cake</i>	5 <i>A smart cookie</i>
6 <i>A storm in a teacup</i>	7 <i>Be fit as a fiddle</i>	8 <i>Be loaded</i>	9 <i>Be/look like two peas in a pod</i>	10 <i>Be on the ball</i>

Görsel 2

				
11 <i>Beat around the bush</i>	12 <i>Behind the times</i>	13 <i>Bite off more than you can chew</i>	14 <i>Blow off steam</i>	15 <i>Bread and butter</i>
				
16 <i>Break the devil's leg</i>	17 <i>Break the bank</i>	18 <i>Break the ice</i>	19 <i>Bring home the bacon</i>	20 <i>Burn one's bridges/ boats</i>

Görsel 3

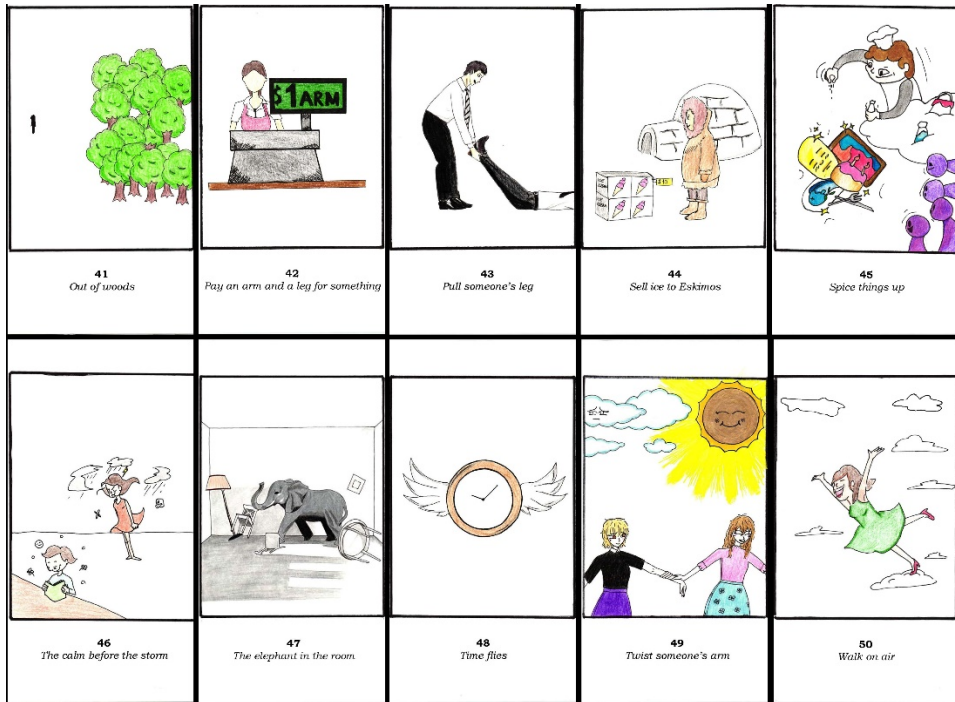
				
21 <i>Buy a lemon</i>	22 <i>Chase rainbows</i>	23 <i>Compare apples to oranges</i>	24 <i>Find your feet</i>	25 <i>Grate on the ear</i>
				
26 <i>Go from rags to riches</i>	27 <i>Have eyes in the back of your head</i>	28 <i>Have head in the clouds</i>	29 <i>Have the Midas touch</i>	30 <i>Have Van Gogh's ear for music</i>

Görsel 4

Görsel 5

Görsel 6